

Krokkfiske

ACC. N:R M. 11035/1.

L

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Fiske med krok har utövats så länge jag kan minnas.
Fiske med krok har i regel utövats av folk utan fisk-
gäll. Här i vår län, således av arbetare från de när-
belägna Lassebo pappersbruk och Skurus glasbrugs ar-
betare samt av otaliga andra i sådan omfattning att
sjöarna reentomkings / de förklarade sjöarna, ty på
9850 och 60 talet var det en förtäring utrotningsslag
mot insjöarna. Sådana härtill sjöar tillgaf sig
som fisk, med begynnande vidsträckt m.m.).
Krokkfiske har haft den fördelen att det var billigt och
lätt att anskaffa och vilken smärjakt som helst och
utan rättighet kunde utövas detta populära fiske.
Numera äro fiskvattnen skyddade (förbjudet för
icke strandägare). Angeltroffen och saltkraken
äro de allmänna. Saxkroken fördömnas dock
som skadlig, icke blott för det djurplägersi som
förekomma, utan fiske med sax kan göra gaddan

Lof 67.

Krokfiske

ACC. N:R M. 11035:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

småstänkarn och skugg och årladkormer så
ä gäddor som fastnat, men som släp sig loss.
Dessa gäddor skelle merar små spårda sjukdommar
ä andra gäddor. Angelkroken är spiralformig i
spetsen försedd med en helling. Kroken förs försig-
ligt fram till hell och skinn bakifrån fram mot
huvudet. I Kroken finns en ögla där snöret fästes
Snöret löper runt på rulle. En gädd (stäl) med
en röd krok i änden fäst i en mycket litet
~~fakt~~ fack i isen alltid till angelhålet, en
cirkulärt hål. Då gäddan "nappar" luggar hon
betesfiskan som alltid är en mörk tvärsom om ägnet,
(som betesfiskan kallas) och går cirka en a två smeter
från hålet för att sedan stanna och vända på
ägnet för att svälja det med huvudet först.
Fiskaren som har sett en fjärdern med den röda
Kroken går upp från sin nedböjda ställning,
och som står och väjvar, reser så fort han kan

2

Krokfiske

ACC. N:R M. 11035:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

3

Till plattan, tar i snöni med största försigtighet,
ser feften om snöret fortfarande glider ut och ger
själv en mera snö. När fiskaren märker att snöret
ligger stilla, gör han en hårt ryck. Då tar
och krokarna tuggar då in där ett så svängande
gap. Sackkrokan har två böjda skänklor med
vassa hällingar vilka spänns upp med mycket
stark fjäder. Spänns om en mycket liten förhöjning
i sakken minipanti. Ägnet påsättes på samma sätt
som i angelkrokan. Storforsigtighet erfordras, det minsta
ryck och skakor slår genom hela lundel. Angelriket
måste övervakas och krokarna upptagas då fisket för
dagen är slut. Sackkrokan står redo året och dag
och villjas. Många olika sackkrokar sakihållas.
Har hört från gamla fiskare att dessa eruvint en enkeliska
som då gäddan svöljt betet spärrade upp i gapet, men
har aldrig själv sett denna Angelkrok.
Krokfiske kan bedrivas både sommar och vinter, samt har

Krokfiske.

ACC. N:R M. 11035:4.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

4

sannolikt ekonomisk betydelse på vissa trakter.
Krokarna köpas numera från sportaffärerna. Även ägnet säljes
numera från sportaffärerna. Ägnet fångas i mörtstugor
och i småmaskade nät. De bästa fiskplatserna
äro utanfjörre vassarna. Första isen lagt sig andlas ganska
långt från land, men mot vårens satta krokarna bra
näral land. Man säger: gäddan samlas till lek om.
Fiskodling här har förekommit sen 10 a 15 år tillbaka,
med gädda gös läl och kräftor.

Spjögösjö Östersjö har ansetts som den fiskrikaste insjö
man känner till och har ordligt utsagobara beskriven
för mer än 100 år sedan som verligt fiskrik. Spjögö
minnes jag 65 år tillbaka och kommer ihåg hur det
visslade av gäddor braxen och abarr. Nu är braxen
småvärd och abarrarna mest s.k. tusanbröder.

Spjögö har jag sen barndommen tagit mycket fisk av
alla slag, färs med ljuslar, vät kommas och mycket
med krok. Gäddarna äro svårt att hålla vid "snakt".
"Paskaviken" i Spjögösjö Östersjö anses vara bästa fiskplatsen och vid beivring

Krokfiske

Wigsel och dop

ACC. N:R M. 11035:5

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

På slutet av 1800 talet och fram 1910 och 20 talet
skedde dop och vigslar mest i hemmet.
Dessa förhållanden motarbetades ej då av prästenskapet
på något sätt. Angående dop började dock prästerna
så småningom på 1900 talet en starkt propagera
för dop i kyrkan och nu mot mot 1950 talet slut
är det en fullständig renaissance för att dopet skall
ske i kyrkan. Det är väl inför sekulariseringen
av kyrkan man vill göra en motdrag. Kyrkan är den
heliga platsen, mekas man där dopet skall utföras
och prästerna göra gerna erinringar mot
dop i hemmet. Dyrbara dopferilar anskaffas
och åreket ordas från predikstolen i ämbetet.
Prästen är klädd i vitt diäkt m. m.
Särskilt i Lyuder har prästen de senaste åren
bedrivit stark propaganda i ärande.
Angående vigsel så har prästerna knappt rennat
i ställning till hemvärd "Fädernas kyrka" ju även då

Vijsel och dop.

ACC. N:R M. 11035:6.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Vid talet för brudparet om vijseln nämligen skett
i kyrkan På 1800 talets oiet minnes jag inte mer en
kyrkbröllop och det väckte verhöst uppsende. Brölloppet
ifråga kan ha skett 1899 eller 1900 vilket den ärtalen
har jag ej antecknat. Prästen i socknen var ungkarl
och han hade en hushållerska i många år, som slutade
sin anställning för att gifta sig. Den mycket snälle
prästen ville då hejla hushållerskan, varför
han höll bröllop för henne och vijseln skedd
i kyrkan. Det var en mycket sämlynt händelse
och kyrkan var fullsatt, det var nämligen söndag.
Händelsen väckte dubbel uppsende därför att organisten
en gammal periodsejare just denna dag druckit
sig full och röglade genom kyrkan och
gav sig i fejlan och villan till spela under
predikan. Med prästen, som var så gutt som
avhållsman, och brölloppens ärtens tänkte kan man
ann. Församlingen som var startkyrkledigt

2

Förtälat mot den stasens vapen

Vigsel och dop.

ACC. N:R M. 11035:7

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

3

Så småningom började en och annan att låta
viga sig i kyrkan. Man var dock i allmänhet
rädd för en förmånligare skedd om sådana
sagor vordes i kyrkan högfärdiga, men nu
skrev det nästan alltid i kyrkan.

Om bruden snart väntade sin nykomst villemann
och detta ej kunde döljas, vigdes man i hemmet eller i
prestgården. När vigseln i hemmet skedde det i brudens
hem och i samband med stort kalas och prestskopet
var alltid med. Vid vigsel och dop i prästgården
bjöds alltid prästen på kalas. Till kalaset bjöds
alla som gäster varit bjudpart d. v. s. skänkt
men även mindre dyrbara presenten. Dessa
sed vidhålls ännu allmänt ej blott på landsbygden
utan i samhällena runt omkring (Skruv samt alle
och Lissebo kyrkor) har ofta varit med.
Dopet i kyrkan skedde alltid i samband med gästgiveri
När dopet i hemmet skedde kyrkostyrelsen hemm.

Skäringar och
bjudningar bjöds
alltid.

Det var mycket
vanligt att
hambrospalk
hålls
bräp för
(ring pigor)
tjänstflickor